

La rebel·lió helvètica

En el número 50 d'EL TEMPS vam donar la notícia d'un motí. La direcció helvètica d'El Patriarca s'havia alçat contra el magisteri exercit per Lucien Engelmajer, des del quarter general de La Boère i a l'Estat francès, i van triar l'escissió. El ràpid viatge d'Engelmajer a Suïssa va significar, de nou, la violència. La policia hagué d'intervenir-hi, els interns s'amagaren... Aquests són els fets més destacats.

Joan POMARES

Helène Braun, diputada del parlament federal, ja ho havia advertit: «Cal replantejar la nostra política de prevenció, amb una infraestructura d'acollida i afavoriment, per tots els mitjans, de la integració professional dels toxicòmans». Una moció en aquest parlament instava el govern perquè endegàs aquesta política social. Això s'esdevenia en 1977. Vuit anys després, aquesta recomanació vindria avalada per un gran escàndol.

El CGTP, en acció

1985. Amb el suport de diverses institucions i compost per un grup d'auxiliars mèdics de Ginebra, el CGTP —Groupe toxicomanie et prise en charge— ja havia donat, mesos enrere, l'alarma. Sensibilitzats pels problemes derivats de la toxicomania, s'havien alçat contra les pràctiques d'El Patriarca.

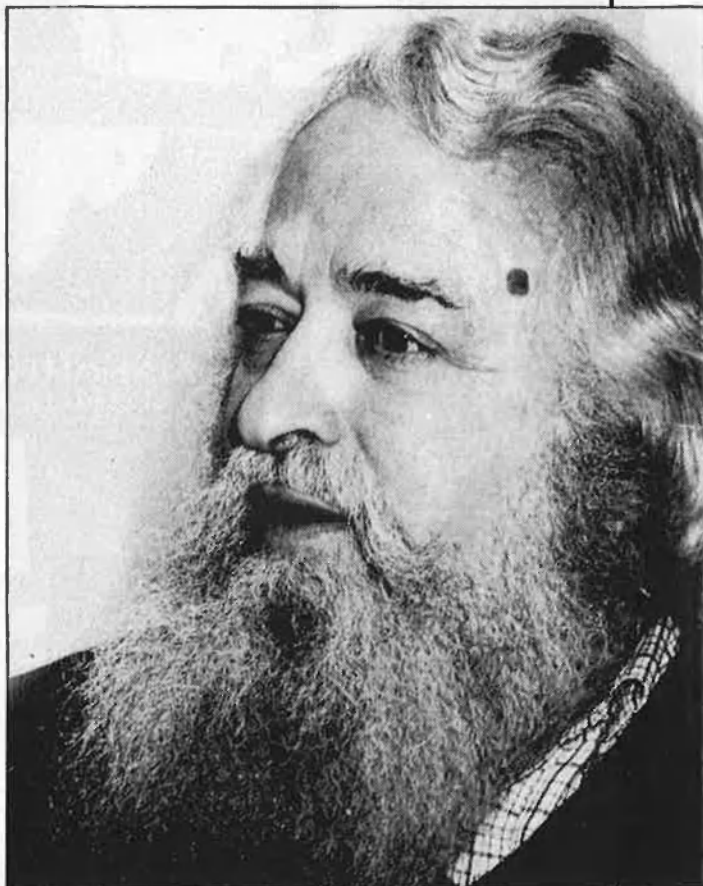
Les activitats d'aquesta associació eren, a parer del CGTP, «més que dubtoses». I els mètodes, «negatius». «Violència interna, confiscació de documents d'identitat i de diners, deportacions a l'estranger, forta jerarquització de les relacions entre terapeutes i interns, i una política de dramatització» eren alguns dels aspectes públicament denunciats pel Grup. Les paraules del seu director, Georges Baudraz, eren molt fortes: «Aquest homes és perillós per als toxicòmans». Evidentment, parlava d'Engelmajer. «Poeta i assistent social», gran sacerdot de l'Associació, començava, doncs, a tenir problemes.

Però la gran galta-da li arribaria des de les pròpies files. Jacques Mousslin, director del centre de La Borire, al cantó de Vaud, ja li havia plantat cara en les darreres reunions i havia decidit de passar a l'acció: pren el control del centre, trenca amb la cúpula francesa i denuncia a la premsa el seu antic amo: «És un tirà». S'acabava d'encendre la metxa.

Lladres i policies

26 d'abril, divendres. Acompanyat de diversos membres destacats de l'aparell, Engelmajer apareix sense avisar a La Borire. Hi arriben furiosos i, fins i tot, duen escopetes. Comença el tumult: amenaces, portes trencades, robatori de documents d'identitat, notes de comptabilitat i d'altres materials. Jacques Mousslin demana auxili a la gendarmeria. La policia hi acudeix i n'expulsa l'exaltat Lucien. Però Mousslin ha hagut de refugiar-se amb els seus en un bosc veí, per protegir-se de cops i puntellons.

Malgrat l'ordre policial d'expulsió, Lucien Torna a la càrrega l'endemà, i assalta l'habitatge de l'asso-

A Suïssa no volen saber-ne res

ciació a Ginebra. De nou, ha d'intervenir-hi la gendarmeria, que obliga els ocupants a abandonar el lloc. Ho fan tot d'una, sí, però en l'eixida s'enduen una quantitat impressionant d'objectes. A banda, la ràpida i violenta visita del comitè executiu a La Boère, i la salvatge intervenció destrossant els béns del seu ex-centre suís, tenien una raó: els tres centres cantonals havien discutit so-

vint de separar-se'n. Ara s'havien decidit a fer-ho.

Insurrecció a La Borire

En l'assemblea celebrada dijous, dia 2 de maig, els centres de La Borire, Fenin i Ginebra, feien adéu a Engelmajer. Entre els motius principals d'aquesta decisió, en destaquen dos: De primer, «posar en la pràctica la reinserció i la formació professional». Després, «limitar l'extensió sistemàtica», que «ha estat fent-s'hi, en detriment de la formació dels responsables i de la seua qualitat terapèutica». Robert Delaquaze, educador a la Borire, per fi, alenava tranquil i declarava: «El Patriarca aïllava els toxicòmans, els privava d'identitat i de llibertat».

Abans, el 9 de maig, l'amo de la internacional havia donat resposta a l'escissió amb la creació d'una nova sucursal, que, per evitar qualsevol dubte, portava el seu nom: «Le Patriarche Lucien Engelmajer, secció suïssa». Mentrestant, Mousslin i els seus havien posat en marxa el pla *Fahrenheit* i una ordre taxativa s'impartia a La Borire: «Cap publicació de Lucien, base dels tractaments, no serà utilitzada mai en aquest centre».

Un xicot anomenat «P»

Però l'escamot de Lucien no havia arribat des de França només per buscar documents. La nit del 25 al 26 d'abril el seu objectiu era un altre: un preciós tresor humà, un jove in-

Carta des de Borire

J. P.

És la denúncia d'una dona. D'una ex-interna. La seua carta acusa Lucien:

Borire, 1 de maig de 1985.

«A l'atenció de la Sra. Ivonne Rosso:

A començament d'enguany es produí un incident que he mantingut en la memòria, però que ara ja no puc retèner:

Després d'una conferència a Divoneux, en la qual participava Lucien i alguns joves de l'Associació, vam anar a dinar i Lucien en demanà que li fes companyia aquella nit. Això no em va sorprendre... perquè les nostres companyies li resultaven molt agradables (almenys, és el que jo havia cregut sempre).

Vaig pujar, doncs, a l'habitació que tenia reservada (...) Ell anà a dutxar-se i jo, molt educadament, li vaig fer veure que no calia que l'acompanyàs; després de la seua

dutxa, molt ràpida, la brega del segle començà: «Toca, veuràs que suau és la meua pell»... «Mira els meus músculs»... (sic)... ¡Imagina l'escena! Vaig mantenir la calma, la paciència, el tacte i la delicadesa al màxim possible, però estava cada volta més decebuda d'aquest home que m'inspirava un gran respecte i una cega admiració (...). Descobria l'evident i la sòrdida perversitat de Lucien, fins a un moment en què, desbordada per la còlera i el disgust, vaig haver de refugiar-me en el bany, on em vaig quedar una llarga estona (...). ¡Victòria!, vaig pensar, més o menys tranquil·litzada en veure'l adormit. Vaig anar a gitar-me fent el mínim soroll possible (...). Només sentir la meua presència, obri els ulls i el seu cinisme insuportable començà de nou (...).

En resum, la nit fou llarga i penosa, i en garde un record molt monstruós. L'he deixat dignament i per sempre.»

ternat de «classe», àlies «P», fill d'una gran personalitat molt pròxima al president del govern espanyol Felipe González. El propòsit era endur-se'l per poder-lo utilitzar com una bomba de relotgeria contra el grup de Mousslin, llançant-lo a una campanya publicitària per tal de re-

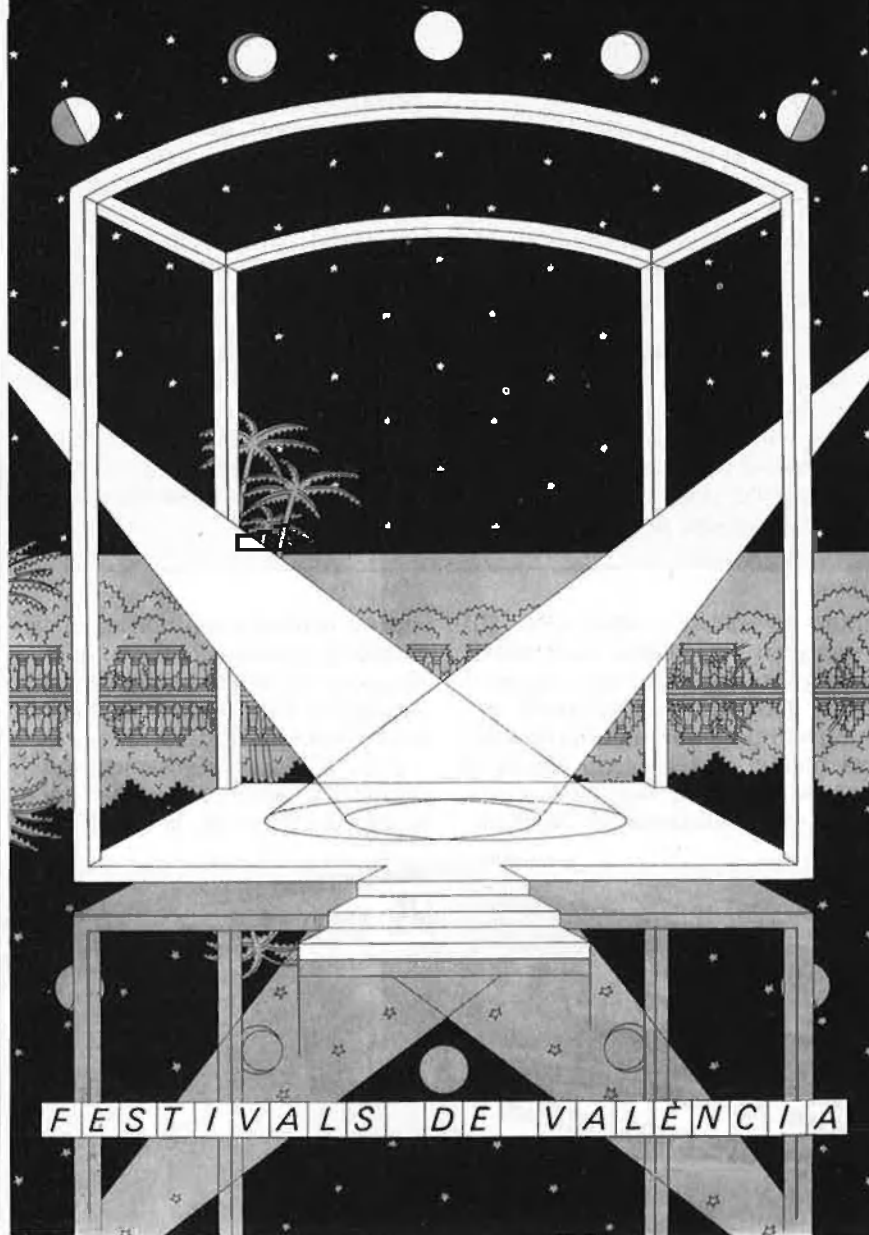
cuperar la imatge perduda arran dels escàndols recents. El jove en qüestió vindria a l'Estat espanyol i seria passejat arreu d'Europa per cantar «els horrors» de La Borire.

Però allò que segurament no li permetrien contar és la seua vertadera tragèdia personal, ja que «P» ha-

Tota la premsa helvètica ha seguit l'escàndol

JULIOL 85

FESTIVAL S DE VALÈNCIA

Ajuntament de València / Delegació de Festes i Turisme

Generalitat Valenciana / Conselleria de Cultura

Diputació de València

Ministerio de Cultura

gué de fugir i amagar-se entre els arbres del bosc de Chaumont, per escapar dels qui el perseguien. El seu «il·lustríssim» pare l'hagué d'anar a recollir personalment a Neuchâtel, ciutat on el jove toxicòman havia aconseguit de protegir-se.

L'estrany cas de l'arxiu de Fenin

Arran dels esdeveniments d'abril, isqueren a la llum una gran quantitat de descobriments i de draps bruts. I la investigació duta a terme per la policia al centre de Fenin donà un resultat interessant. Als arxius del centre es va trobar una gran quantitat de fitxes i un gran dossier sobre cada intern. Això només no significava res d'anormal. L'estranya i curiosa sorpresa era una altra, ja que els informes i els quadres no tractaven només dels acollits al centre. Uns altres pacients externs es trobaven també profusament «registrats»: el prefecte —delegat cantonal—, diversos batles i policies i diversos ciutadans suïssos, al costat de telèfons, professions i un assortit substàncions de dades.

Jean-Luc, anterior responsable de Le Fenin, davant d'una troballa tan curiosa, es va limitar a dir: «Només es tracta d'un fitxer censal». I hi afegí: «sense cap altra finalitat».

El delirant, el proxeneta i la Interpol

«Olivenstein —diu Jean-Yvès Le Garre, mà dreta de Lucien— és qui manipula totes les crítiques emeses des de diversos països contra la nostra associació.» Cèlebre especialista en toxicomanies i assessor del govern Mitterrand, el doctor Olivenstein ha carregat repetidament contra l'empresa d'Engelmajer, denunciant-ne el caràcter de «secta» i «l'egolatria». Potser perquè, com diu de nou Le Garre, pertany als «autodenominats terapeutes que només somnien a administrar els diners de les subvencions de l'estat».

Però és la tradicional contestació d'El Patriarca. El joc del ping-pong: retornar la pilota. Una cosa que ha après molt bé l'ara reduït nombre de «semprefidels» suïssos, per als quals tot té, com sempre, una fosca explicació: «Mousslin té deliris de poder», aquell qui va fugir «era un proxeneta», aquest que ens acusa, «el busca la Interpol». Tota una fàbrica d'insults.